

Input Meerjarenprogramma SCP - DG-overleg d.d. 30-6-2020

DMO:

(10)(2e)

- SCP kijkt binnen het thema 'ongelijkheid' naar de stapeling van problematiek ('tekorten'). Dat lijkt me heel zinvol. Waar ik nog wat minder aandacht voor zie is voor het duiden van de samenhang tussen verschillende problemen ('tekorten'). Dus welke problemen hangen met elkaar samen, in welke mate hangen ze samen en hoe kan je dit duiden? Vervolgens zou een vertaalslag naar handelingsperspectieven interessant zijn.
- Het lijkt me zeer waardevol dat SCP meer aandacht heeft voor handelingsperspectieven. Ik lees dat SCP (daarmee) meer de brug wil slaan tussen kennis en beleid. Voor ons beleid zal denk ik meer focus gaan liggen op het duurzaam en in samenhang organiseren van de hulp, ondersteuning en zorg. Demografische, maatschappelijke en soc-economische ontwikkelingen (laatste twee versterkt tot Corona) zullen ertoe leiden dat we na moeten denken over hoe we ons stelsel op meer duurzame manier kunnen inrichten. Is ook een beetje het verhaal van de Contourennota (al is die wat meer op alleen de zorg gericht). Als je de brug wilt slaan tussen kennis en beleid dan zou dat nog meer de focus kunnen zijn in het MJP.

(10)(2e)

=> Hoe kijken jullie aan tegen de onderzoekslijnen die het SCP heeft geformuleerd en de prioritering die zij daarin hebben aangegeven? Graag jullie feedback.

Ik vind de onderzoeksonderwerpen inhoudelijk goed. De maatschappelijke vraagstukken die worden benoemd, zijn volgens mij stuk voor stuk zeer actueel en relevant. Zeker 'Zinvol meedoen' is voor onze beleidsdirectie zeer relevant.

=> Welke inhoudelijke programma's zouden volgens jullie deel uit moeten maken van het MJP (dit kunnen deels dezelfde zijn als nu)?

Ik vind zelf in ieder geval route 1 erg belangrijk. Anders mis je een beetje de link tussen de maatschappelijke vraagstukken en het beleid dat wij nu hanteren. Wat ik zelf ook erg interessant vind (en daar is bij de totstandkoming van de Brede Maatschappelijke Heroverwegingen ook over gesproken), is de samenhang tussen de verschillende inhoudelijke programma's waar men mee aan de slag wil. Wat is bijvoorbeeld de wisselwerking tussen inkomen en bestaanszekerheid & zorg en ondersteuning. Als het bijvoorbeeld gaat om ongelijkheid, is die wisselwerking tussen de verschillende onderwerpen van het werkprogramma erg interessant.

=> Zijn jullie van mening dat de weg die het SCP inslaat, aansluit bij de innovatie die het SCP voorstaat de komende jaren en het versterken van de interface tussen onderzoek en beleid? Vormen de inhoudelijke keuzes die nu gemaakt worden een goede basis hiervoor?

Ik vind het moeilijk om hier op basis van de globale plannen nu een oordeel over te vormen. De bruikbaarheid van het onderzoek voor het beleid, hangt ook gewoon af van de verdere uitwerking, het momentum waarop resultaten worden opgeleverd en de wijze waarop de onderzoeksresultaten ter beschikking worden gesteld (zou mijn voorkeur hebben dat men niet verzand in dikke rapportages en in plaats daarvan veel meer via de moderne media onderzoeksresultaten inzichtelijk maakt (filmpjes, webinars, etc.) en hierover ook actief het gesprek opzoekt met beleidsmakers en alle partijen in het veld. De onderwerpen die benoemd worden, vind ik wel in potentie zeer relevant voor de beleidsvorming.

(10)(2e)

- Aandacht voor de jeugd ipv de focus op ouderen
- Media: in hoeverre werkt de media polariserend?

(10)(2e)

Ik heb de samenvattingen even door gelezen. Als het gaat om sociale cohesie ben ik ook benieuwd naar maatschappelijke initiatieven. Kan me voorstellen dat burgers die betrokken zijn bij een maatschappelijk initiatief meer sociale cohesie ervaren bijvoorbeeld. Als het gaat om zinvol meedoen ben ik ook benieuwd naar de rol van mantelzorg en informele zorg. Zorg voor elkaar wordt nu genoemd als mogelijke bron voor zingeving. Dus daarin kan dat worden meegenomen.

Ik weet niet precies wat er bedoeld wordt met de interface tussen onderzoek en beleid maar ik denk dat vooral de onderzoeksvragen interessant zijn die iets zeggen over de oorzaken van bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen. Dus wat maakt dat bepaalde groepen burgers meer of minder sociale cohesie ervaren bijvoorbeeld? Antwoorden op dergelijke vragen kunnen gebruikt worden voor het ontwikkelen van beleid. De onderzoekslijnen zijn echter wel breed en algemeen. Er moet dan vervolgens een vertaalslag gemaakt worden naar wat dit dan betekent voor de beleidsterreinen waar DMO zich mee bezig houdt.

(10)(2e)

- Ik kan me in de vier maatschappelijke vraagstukken vinden
- Bij het vraagstuk over "ongelijkheid" snap ik de verdieping op (a) de cumulatieve ongelijkheidsfactoren en (b) de invloed van startposities. Maar zou je hier niet ook een onderzoekslijn moeten toevoegen over de impact van bepaalde levensgebeurtenissen op ongelijkheid? Voorbeeld: je wordt ziek/krijgt een beperking etc.?
- Er wordt in de onderzoekslijnen vaak over "groepen" gesproken, zonder dat duidelijk wordt welke specifieke groepen onderzocht gaan worden. Wellicht nog een kwestie van verdere operationele vertaling, maar dat is dan wel belangrijk. (En ik zou het natuurlijk zeker relevant vinden als mensen met een beperking ook 1 vd onderzochte groepen gaan worden)

CZ:

1^a reactie:

SCP heeft beleidsrelevante onderwerpen in de bewassing.

Daarover twijfelt niemand.

Maar de logica faalt bij het predicaat beleidsrelevant onderwerp * beleidsrelevantie.

Eigenlijk zien ik hier een hoogtheoretisch onderzoeksinstituut (zoals die onder de KNAW ressorteren) in actie en geen strategisch planbureau. Iets als het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) maar dan ander domein.

Gedachtenexperiment.

Stel je verwisselt op het titelblad (4.2.1 enz) de tekst "onderzoeksagenda's" door "uitkomsten van het onderzoeksprogramma" en deelt het uit. Ik verwacht als uitkomst: geen sterveling binnen beleid die het merkt en erger: met de onderzoeksagenda alleen al zijn we al knockout en afgetroeft. Als ik me in de onderzoeksagenda al door de literatuurverwijzingen geen moet werken om de redeneerlijn te volgen haak ik af en denk ik : ze weten het dus toch al?

Dan de vragen.

Vraag 1 is eigenlijk alleen maar een legitimeringsvraag. Hoe kunnen we ook maar bij benadering grip krijgen op wat er eigenlijk te kiezen valt? Ik heb dan zo iets van : doe maar.

Bij vraag 2 is het antwoord: ga maar aan de slag met deze inhoudelijke programma's. En dat is positief bedoeld. Ze liggen op de weg van SCP. In het post-Corona tijdperk zal vanzelf blijken wat we vergeten zijn of wat meer prioriteit had moeten krijgen (maar wat we nu niet kunnen bedenken).

De eerste helft van vraag 3 is een vraag die het SCP aan zichzelf stelt. Tenzij er ook hier een behoefte aan legitimering/bevestiging bestaat. Het tweede deel van die vraag is heel interessant: Vormen de inhoudelijke keuzes die nu gemaakt worden een goede basis voor het versterken van

de interface tussen onderzoek en beleid? Het SCP is zich onvoldoende bewust van de oorzaken van de divergentie tussen SCP en beleid. De suggestie dat die divergentie afhangt van te maken inhoudelijke keuzen berust op een misverstand.

2^e reactie:

Dank voor het uitpluizen. Is nuttig voor de beeldvorming.

Maar het bevestigt toch vooral mijn conclusies.

Met ieder deelaspect dat SCP denkt te moeten uitwerken wordt de vraag des te klemmender:

wat is de beleidsmatig de expected value of perfect information (EVPI) van die verdiepingsslag.

Misschien moet SCP eens expliciet gevraagd worden na te denken of ze iets kunnen bijdragen aan complexiteitsreductie.

Wat me in de lijst wel opviel is dat er onderwerpen die misschien ook door anderen kunnen worden opgepikt (bv operationalisering begrip welvaart, hoe beleid te maken in een samenleving waarin meningen vaak recht tegenover elkaar staan).

Daarover zie je in ESB leuke artikelen en blogs.

Twee observaties: als bij sommige onderzoeksvragen het woord "burger" vervangen zou worden door "politiek" of "beleidsmakers" krijg je wel interessante vragen.

Verder ben ik eens gaan kijken naar wat vergelijkbare instituten in het buitenland doen.

VIVE in Denemarken bijvoorbeeld. <https://www.vive.dk/>

Daar zie ik dat ze zich toch wel zo'n beetje op hetzelfde richten als SCP.

Dus vanuit die check een geruststellend bericht.

GMT:

Het gaat mij niet lukken om input te leveren, ik ben na vandaag een weekje op vakantie, en de deadline is volgende week. Nu sluit onderstaande niet heel sterk aan bij de meeste activiteiten van GMT, dus ik denk dat jullie het wel redden zonder onze input. Ik zie toch meer haakjes met andere beleidsdirecties.

Chief Science Officer:

Het MJP heeft een zeer open, algemeen karakter (kan ook niet anders), met vier goed herkenbare thema's. Ik vraag me wel af of het thema ongelijkheid voldoende onderscheidend is. In feite zie je in alle drie de andere thema's het thema ongelijkheid voortdurend terugkomen.

Wat ik een beetje mis is dat de specifiekere kennisvragen (nog) niet zijn benoemd. Om op ons eigen VWS-terrein te blijven: welke grote kennisvragen op het VWS domein worden nu opgepakt? Welke zorgvraagstukken komen nu daadwerkelijk aan de orde? Terwijl een deel van die zorg vraagstukken onder de vier genoemde thema's is onder te brengen (zoals toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg à ongelijkheid; participatie van chronisch zieken en gehandicapten à meedoen).

Een tweede punt gaat over de vraag hoe het SCP de vertaling en het gebruik van al die kennis naar beleid en praktijk wil stimuleren. Want nieuwe kennis is mooi, maar dan moet die kennis wel ergens landen. Gaat het SCP daar in hun MJP ook aandacht aan besteden?

LZ:

Men kan zich inhoudelijk goed vinden in de thema's die het SCP heeft geselecteerd.

PZo:

We zijn niet goed in staat om heldere wensen te formuleren wat betreft de invulling van het meerjarenplan conform je drie vragen =>

SCP biedt relevante en goed onderzoekslijnen aan, heel veel relevante thema's worden genoemd. Voor het concrete beleid zijn ze vaak wel hoog over en gericht op vooral grote lijnen en lange termijn trends van ontwikkelingen in de samenleving. Daar is het SCP ook voor. We vinden het in deze fase nog lastig om te overzien op welke wijze aansluiting te vinden is met onze concrete beleidsvraagstukken.

Thema's die we specifiek voor het patiëntenbeleid relevant vinden, zijn naar ons idee vooral Zinvol meedoen en Ongelijkheid. PZO heeft behoefte aan studies waarin vanuit de optiek van de zorg en de patiënt naar maatschappelijke vraagstukken wordt gekeken. Zoals onderzoek naar de factoren die mensen hinderen in het meedoen en zich gelijkwaardig voelen. Mensen met een beperking of aandoening (zichtbaar en onzichtbaar) voelen drempels om maatschappelijk te participeren. Een verdieping wat die drempels zijn en in de praktijk voor die mensen betekenen, vinden we relevant. Bijvoorbeeld de invloed van social media, reclame en tv-series (de ideale wereld) op zingeving aan je leven als je je toch al beperkt en buitengesloten voelt. Wat doet dat met deze mensen? Wat hebben ze gemeen en wat is daarbij relevant als je zaken wil veranderen?

We zijn evenwel niet in staat om dergelijke beleidswensen een plek te geven in je vraagstelling en we vragen ons af of het SCP voor deze vragen de juiste plek is.

MEVA:

1) Of we feedback hebben op de onderzoekslijnen en de prioritering van het SCP?

- De huidige onderzoekslijnen zijn relevant en het gaat over complexe maatschappelijke vraagstukken. Echter de overkoepelende visie is nog wat onduidelijk waardoor de samenhang tussen de domeinen niet goed uit de verf komt
- Het werkprogramma is (te) weinig toegespitst op zorg-gerelateerde vraagstukken. Nu is het SCP er voor alle departementen en beleidsterreinen, niet specifiek VWS, en opereert het planbureau onafhankelijk – toch is het opvallend gezien het SCP (concern) onderdeel is van VWS en in het verleden dicht op de VWS beleidsonderwerpen zat.
- Meer aandacht voor de rol/invloed van werk op de geschetste maatschappelijke vraagstukken en onderzoeksvragen zou de relevantie voor afdeling Arbeidsmarkt bijv. vergroten.

2) Welke inhoudelijke programma's het MJP van het SCP zouden moeten vormen?

- Er zijn concrete vragen die op de snijvlakken van de huidige inhoudelijke programma's liggen, hoe wordt daar mee omgegaan? De waardering van zorgprofessionals of de flexibele arbeidsrelaties in de zorg zijn voorbeelden van thema's die zeer relevant zijn voor VWS, maar die raakvlakken hebben met meerdere van de huidige inhoudelijke programma's. Zorg dat er ook ruimte blijft voor thema's die verschillende inhoudelijke programma's beslaan.
- In het voorgaande werkprogramma van het SCP zaten programma's als Zorg en Ondersteuning, Gezondheid en Welzijn, waaronder bijv. de *Evaluatie Hervorming Langdurige Zorg (HLZ)* viel. In het nieuwe werkprogramma lijken deze onderwerpen niet of nauwelijks terug te komen – dat is jammer en wat gebeurt er met de expertise die op dit vlak is opgebouwd?

3) Of de weg die het SCP inslaat, aansluit bij de innovatie die het SCP voorstaat om de interface tussen onderzoek en beleid te versterken. En of de inhoudelijke keuzes die nu gemaakt worden een goede basis hiervoor vormen?

- Het proces om input te leveren op het werkprogramma bevordert de interface tussen onderzoek en beleid niet optimaal, beleidsdirecties zijn te laat betrokken in dit proces.
- Het abstractieniveau van de onderzoeksonderwerpen, -vragen en -resultaten staan op dit moment vrij ver af van de concrete vraagstukken waar beleidsdirectie mee bezig zijn. Om aansluiting met beleid te borgen is het advies om regelmatig(er) overleg tussen het SCP en relevante beleidsdirecties te organiseren.

DI:

(10)(2e)

- Wat is nou het effect van Corona op de mening van Nederlanders op gegevensuitwisseling of toestemmingsvraagstukken?
- Wordt de noodzaak voor gegevensuitwisseling nu vergroot door Corona?
- Wat betekent Corona voor de digibeten / digitaal minder vaardigen onder ons? (gebruik van apps/digitale zorg/zorg op afstand)?

(10)(2e) :

Wat mij een mooie onderzoeksvraag voor het SCP lijkt, ligt op het vlak van 'cultuur' en 'gegevensuitwisseling'.

Dominant in de discussie over gegevensuitwisseling is dat digitale middelen 100% 'privacy'- proof moeten zijn.

In hoeverre verandert die houding door de coronacrisis? En wat zijn daar dan de achtergelegen oorzaken van? (Dieper dan de crisis zelf?)

Een andere vraag lijkt mij in hoeverre er een diepere kloof is ontstaan door de crisis tussen digivaardige en minder digivaardige mensen. Of is die kloof juist minder diep, omdat mensen nu juist wél vaardigheden ontwikkelen om mee te kunnen (blijven) doen?